

CITY DEAL WARM WELKOM TALENT

Ondergetekenden:

1. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam, handelend als bestuursorgaan van de gemeente, namens deze, de wethouder van Economische Zaken, mevrouw K. Ollongren; hierna te noemen: Amsterdam;
2. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag, handelend als bestuursorgaan van de gemeente, namens deze, de wethouder Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs, mevrouw I. van Engelsehoven;
3. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eindhoven, handelend als bestuursorgaan van de gemeente, namens deze, de wethouder Werk, Economie en Beroepsonderwijs, de heer S. Depla;
4. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen, handelend als bestuursorgaan van de gemeente, namens deze, de wethouder Economische Zaken, Stadsbeheer, P&O en Evenementenbeleid, de heer J. van Keulen;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 4, hierna samen te noemen: Partnersteden;

5. De Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp, hierna te noemen: EZ;
6. De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de heer mr. dr. K.H.D.M. Dijkhoff,
7. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de heer mr. dr. L.F. Asscher,
8. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevrouw dr. M. Bussemaker, allen handelend in hun hoedanigheid als bestuursorgaan;

Partijen genoemd onder 5 tot en met 8, hierna samen te noemen: Rijksoverheid;

Hierna allen tezamen genoemd: Partijen;

Overwegingen

Algemene context Agenda Stad

- a. Rijksoverheid, steden en andere actoren werken aan de totstandkoming van de Agenda Stad, die de groei, innovatie en leefbaarheid van steden moet versterken en daarmee de productiviteitsgroei van Nederlandse steden versterken.¹
- b. De Rijksoverheid beoogt hier onder andere door middel van 'City Deals' tussen steden, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties en de Rijksoverheid invulling aan te geven. City Deals karakteriseren zich doordat ze: 1) agglomeratiekracht organiseren (massa/schaalvoordeel door samenwerking tussen steden of binnen stedelijke regio); 2) (inter)nationaal aansprekend zijn en tot marktbaar oplossingen leiden; 3) innovatief zijn, door zich te richten op systeemtransities en/of grote maatschappelijk opgaven in de steden; en 4) betrokkenheid kennen van uiteenlopende publieke en private partners.
- c. In het position paper 'Resetting cities'² hebben de G4 plus Eindhoven gezamenlijk hun ambities voor Agenda Stad in kaart gebracht. Deze propositie is in samenspel met de Rijksoverheid ontwikkeld, en omvat een 'kansen' agenda langs drie sporen: lerende en innovatieve steden, (compacte) groene en gezonde steden, veilige en inclusieve steden. De City Deals met de Rijksoverheid, waaronder voorliggende, bouwen hierop voort en passen in de ambitie van de G4 plus Eindhoven en Groningen om vanuit een gezamenlijk kader te bouwen aan een sterk steden-netwerk in Nederland.

Context City Deal Warm Welkom Talent:

- a. Startups, scale-ups en creatieve ondernemers zijn belangrijk voor het creëren van nieuwe banen. Uit cijfers van de OESO blijkt dat jonge bedrijven 42% nieuwe banen creëren³. Daarnaast dragen ambitieuze ondernemers bij aan de productiviteit, innovatie en wendbaarheid van de economie, houden zij bestaande bedrijven scherp en zorgen zij voor maatschappelijke en culturele vernieuwing. Met hun vernieuwende werkwijzen en originele ideeën bieden startups, scale-ups en creatieve ondernemers in belangrijke mate oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken door het leveren van innovatieve producten en diensten.
- b. Het kabinet en stedelijke regio's zetten zich in om het ecosysteem voor starters en groeiers te

¹ Zie: Kamerbrief over de voortgang van de Agenda Stad, TK 31 757, nr. 73).

² <http://agendastad.nl/wp-content/uploads/2015/06/Position-Paper-G4-Resetting-Cities.pdf>

³ <http://www.oecd.org/sti/dynemp.htm>.

optimaliseren. In maart 2014 is hiervoor het programma Ambitieuus Ondernemerschap van start gegaan. In januari 2015 is StartupDelta gelanceerd met mevrouw Kroes als Special Envoy om te zorgen dat Nederland dé plek wordt in Europa voor startups.

- c. Om deze ambitie waar te maken, is het van groot belang naast Nederlands talent ook ambitieus ondernemend talent uit het buitenland aan te trekken en om hier aanwezige internationale studenten, onderzoekers en kennismigranten ruim baan te geven voor ondernemerschap. De kwaliteit van een startup-ecosysteem wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van de aanwezige ondernemers. Ambitieuze ondernemers zijn internationaal georiënteerd en vestigen zich daar waar hun kans op succes het grootst is. Daardoor concurreren landen, regio's en stedelijke regio's met elkaar op het aantrekken van talent. En talent vestigt zich waar al talent is en successen worden behaald.
- d. Ook buitenlandse studenten kunnen een bron zijn van ondernemend talent. Het kabinet heeft als deelnemer in het gezamenlijk actieplan 'Make it in the Netherlands!' beleid ingezet voor het aantrekken en behouden van internationale studenten. Internationaal onderwijstalent is een hoeksteen voor de Nederlandse kenniseconomie en krijgt daarom ook in deze City Deal ruim aandacht.
- e. De stad is bij uitstek de plek waartoe buitenlandse kenniswerkers en ondernemers zich aangetrokken voelen. Buitenlandse ondernemers werken bovendien vaak samen met buitenlandse kenniswerkers uit hun eigen netwerk. Verreweg de meeste buitenlandse kenniswerkers wonen in stedelijke woonmilieus. Amsterdam, Eindhoven en Den Haag hebben de meeste buitenlandse kenniswerkers per 1.000 inwoners⁴. Dit maakt dat stedelijke regio's heel direct de voordelen van kennismigratie merken, maar ook als eerste signaleren waar, wanneer en hoe kansen voor buitenlands talent onbenut blijven.
- f. De onderlinge concurrentiestrijd om talent tussen nationale en internationale regio's neemt toe. De wereld globaliseert in een hoog tempo en het wordt (fysiek) steeds makkelijker om een bedrijf te starten of te gaan werken op een willekeurige plaats in de wereld. Het is daarom van cruciaal belang voor Nederland om zich een vaste plek toe te eigenen in de top van 'startup ecosystems in the world' en een excellent ondernemings- en vestigingsklimaat te bieden. Nederland is op de goede weg: zo staat Nederland op de 19^e plek van de Global Startup Ecosystem Ranking 2015 en op de 4^e plek in de Europese Unie⁵. Maar de lat moet hoger: het streven is een top 3-notering in Europa's meest aantrekkelijke startup ecosystemen.
- g. De Europese Unie onderneemt initiatieven om Europa aantrekkelijker te maken voor ondernemende, innovatieve en ambitieuze migranten. Om een effectieve bijdrage te leveren aan Europese besluitvorming is goede informatie over de specifieke Nederlandse situatie nodig en moet ervaring worden opgedaan met mogelijke *best practices*.
- h. Om het startup- en scale-up ecosysteem verder te verbeteren en blijvend op hoog niveau te houden, is het van belang voortdurend alert te zijn op mogelijke belemmeringen voor internationaal talent om zich in Nederland te vestigen, te werken, of een startup te beginnen en te groeien en deze belemmeringen vervolgens weg te nemen. Hiervoor is structurele samenwerking tussen de actoren in het ecosysteem noodzakelijk. Deze actoren zijn o.a. de Rijksoverheid en de Partnersteden, uitvoeringsorganisaties (zoals de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), samenwerkingsverbanden (zoals Startup Delta, Expatcenters), ondernemers, bedrijven (w.o. accelerators en incubators), andere steden en overheden (zoals Tilburg, Haarlem) en organisaties zoals bedrijfskoepels en non-profitorganisaties.
- i. De City Deal Warm Welkom Talent onderstreept het belang van een structurele samenwerking tussen alle betrokkenen in het startup- en scale-up ecosysteem. Een goede samenwerking door middel van concrete afspraken in een convenant zoals deze City Deal is essentieel om het de ambitieuze ondernemer zo makkelijk mogelijk te maken om naar Nederland te komen, zich te vestigen, te ondernemen en te groeien. Partnersteden en de Rijksoverheid nemen hierbij een sleutelpositie in. Partnersteden staan in het middelpunt van de startup community en spelen een essentiële rol bij het signaleren en benutten van kansen voor ambitieus buitenlands ondernemend talent. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de wet- en regelgeving die Partnersteden in staat moet stellen deze rol op te pakken. Gezamenlijk mobiliseren Partnersteden en Rijksoverheid de overige actoren in het ecosysteem.
- j. In de reeds bestaande Werkgroep Vestigingsklimaat wordt op hoog ambtelijk niveau een breed scala aan onderwerpen besproken die van belang zijn voor het Nederlandse vestigingsklimaat. Deze City Deal gaat over het belang van internationaal talent voor dit Nederlandse vestigingsklimaat. Het ligt daarom voor de hand de Werkgroep Vestigingsklimaat een rol te geven vóór, tijdens en na de looptijd van de City Deal.
- k. De aanwezigheid van zelfstandige ondernemers uit de hele wereld draagt in hoge mate bij aan de doelen van Agenda Stad doordat zij een belangrijke motor vormen voor innovatie, (economische)

⁴ Raspe, O. et al. (2014), Buitenlandse kenniswerkers in Nederland. Waar werken en wonen ze en waarom?, Den Haag: PBL.

⁵ Global Startup Ecosystem Report 2015, Startup Compass, 2015.

groei en sociale leefbaarheid in de stedelijke regio's van Nederland.

Komen overeen:

Een City Deal 'Warm Welkom Talent', waarbij Partijen zich in samenwerking met andere actoren in het startup en scale-up ecosysteem, gezamenlijk inzetten om de aantrekkingskracht van Nederland voor ambitieus ondernemend talent uit het buitenland te vergroten en duurzaam op hoog niveau te houden.

1. Doel

Talentvolle, ambitieuze ondernemers die in Nederland willen starten en groeien krijgen ruim baan om te ondernemen. De focus van Partijen ligt op startups, scale-ups, en zelfstandigen, inclusief kunstenaars. De uitgangspositie van het buitenlandse talent kan verschillen: het kan gaan om ondernemers, studenten, onderzoekers of werknemers, die nog in het buitenland zijn, of die al in Nederland verblijven.

2. Afspraken

2.1 Algemeen

- a. Partijen hebben de ambitie om in dit traject zowel inhoudelijk als in termen van proces innovatief te zijn. Kern daarvan is om ook ambitieuze ondernemers te betrekken bij het opsporen en formuleren van verbeterpunten.
- b. Partijen vormen daartoe een Werkgroep Warm Welkom Talent (verder te noemen Werkgroep WWT), waarin alle Partijen vertegenwoordigd zijn.
- c. De Werkgroep WWT bundelt zoveel mogelijk aanwezige expertise in het ecosysteem over het aantrekken en behouden van talent om sneller en beter kansen op te sporen en bekende en nieuwe verbeterpunten aan te pakken. De Werkgroep WWT mobiliseert hiertoe relevante actoren in het startup- en scaleup ecosysteem, zoals andere steden en overheden (zoals Tilburg, Haarlem), uitvoeringsorganisaties (zoals IND, UWV, RVO.nl, Belastingdienst, NFIA), samenwerkingsverbanden (zoals Startup Delta, Expatcenters), ondernemers, bedrijven (zoals incubators en accelerators), en andere organisaties zoals bedrijfskoepels en non-profit organisaties. De Werkgroep WWT nodigt deze actoren uit om deel te nemen aan de Klankbordgroep Warm Welkom Talent (Klankbordgroep WWT), die tot doel heeft betere kennisuitwisseling en samenwerking tussen alle betrokkenen te bevorderen.
- d. De Werkgroep WWT levert medio juni 2016 een analyse op met kansen en verbeterpunten voor het aantrekken en behoud van internationaal talent. Kern van de analyse is een *customer journey* analyse die in opdracht en onder begeleiding van de Werkgroep WWT wordt uitgevoerd, en waarbij de Klankbordgroep WWT wordt gevraagd input te leveren.
- e. De Werkgroep WWT ziet er op toe dat de *customer journey* zodanig wordt vormgegeven dat door de ogen van de doelgroep wordt gezien welke stappen zij langs verschillende instanties moeten afleggen om zich in Nederland te vestigen en te groeien. Stap-voor-stap (*coming to, settling in en growing*) wordt in kaart gebracht waar zij tegenaan lopen gedurende deze reis van vestiging en groei in Nederland. Aanvullend daarop kan de Werkgroep WWT na afronding van de customer journey analyse gebruik maken van bestaand onderzoek zoals het Technopolis-rapport 'De knelpunten voor doorgroeiende academische start-ups in Nederland', en het onderzoek naar de zelfstandigenregeling dat momenteel wordt uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam.
- f. Aan de hand van de resultaten van de analyse en de daarin opgedane inzichten zullen in het najaar 2016 door de Werkgroep WWT breed gedragen, uitvoerbare verbetervoorstellen worden geformuleerd. De Klankbordgroep WWT wordt gevraagd hiervoor input te leveren. De Werkgroep WWT stelt een actielijst op rond de thema's:
 - wet- en regelgeving om te komen, vestigen en te groeien (zoals verblijfs- en tewerkstellingsvergunningen);
 - administratieve procedures en andere contactmomenten met de overheid;
 - communicatie (wervende communicatie en informatievoorziening);
 - financiering;
 - overige relevante thema's.
- g. Eind december 2016 levert de Werkgroep WWT een overzicht op met daarin de stand van zaken van de afgeronde, lopende en nog uit te werken actiepunten.
- h. De werkgroep Vestigingsklimaat onder voorzitterschap van het ministerie van Economische Zaken wordt uitdrukkelijk bij deze City Deal betrokken en zal voorafgaand, tussentijds en na afloop van het traject door de Werkgroep WWT worden geïnformeerd over aanpak, uitkomsten, bevindingen en verbetervoorstellen en worden gevraagd hierop te reflecteren.

2.2 Inzet en acties Partijen:

- Actief deelnemen aan de Werkgroep WWT.
- Een zinnvolle bijdrage leveren aan het omzetten van de in onderdeel 2.1.f. genoemde aandachts-punten in concrete acties.
- In onderling overleg betrekken van diverse organisaties in het startup- en scale-up ecosysteem, zoals VNO-NCW, MKB-NL, Belastingdienst en EP-Nuffic.

2.3 Inzet en acties Partnersteden:

- Het organiseren van de betrokkenheid van de startupcommunity in de Partnersteden, waaronder de accelerators en incubators, in de Metropoolregio Amsterdam, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, de Brainport Eindhoven en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.
- Het organiseren van de betrokkenheid van andere steden (zoals Tilburg, Haarlem) en regionale netwerkpartners en het onderling delen van kennis.

2.4 Inzet en acties Rijksoverheid:

- Het organiseren van de betrokkenheid van andere ministeries.
- Het organiseren van de betrokkenheid van uitvoerende instanties (o.a. RVO, NFIA, KvK, IND, UWV, Inspectie SZW, NFIA).

2.5 Inzet en acties Amsterdam en EZ

- Amsterdam en EZ spannen zich in om een gelijke hoeveelheid middelen beschikbaar te stellen conform de daarvoor geldende Europese en nationale wet- en regelgeving voor de kosten van de *customer journey* analyse tot een maximum van elk € 15.000,-.
- Amsterdam en EZ spannen zich in om een gelijke hoeveelheid middelen beschikbaar te stellen conform de daarvoor geldende Europese en nationale wet- en regelgeving, voor de kosten van eventuele externe ondersteuning ten behoeve van de uitvoering van deze City Deal, bijvoorbeeld bij het formuleren van verbetervoorstellen, tot een maximum van elk € 10.000,-.

2.6 Inzet en acties gemeente Amsterdam

- Het leveren van de projectsecretaris voor de Werkgroep WWT.
- Het organiseren van de betrokkenheid van de expatcenters.

2.7 Inzet en acties EZ

- Het leveren van de voorzitter van de Werkgroep WWT.

3. Slotbepalingen

3.1 Structuren, processen, rollen en verantwoordelijkheden

Het besturingsmodel van deze City Deal wordt nader uitgewerkt in een apart document.

3.2 Periodiek overleg

Alle in deze City Deal genoemde afspraken worden zo snel mogelijk ter hand genomen. Over de voortgang van de City Deal voeren Partijen periodiek overleg.

3.3 Afdwingbaarheid

Partijen komen overeen dat de City Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn.

3.4 Inwerkingtreding en looptijd

Deze City Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en eindigt 31 december 2016. Uiterlijk twee maanden voor 31 december 2016 treden Partijen in overleg over het eventueel verlengen van de looptijd van de City Deal.

3.5 Openbaarheid

Deze City Deal wordt samen met andere afgesloten City Deals openbaar gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten City Deal. De Rijksoverheid

rapporteert over de Agenda Stad, alsmede de hieruit voortvloeiende City Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Amsterdam, 14 april 2016

*Wethouder Economische Zaken gemeente Amsterdam
K. Ollongren*

*Wethouder Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs gemeente Den Haag
I. van Engelshoven*

*Wethouder Werk, Economie en Beroepsonderwijs gemeente Eindhoven
S. Depla*

*Wethouder Economische Zaken, Stadsbeheer, P&O en Evenementenbeleid gemeente Groningen
J. van Keulen*

*Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp*

*Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff*

*Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher*

*Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
M. Bussemaker*